

Horváth Ildikó

BAJUSZ

A tanító nénink elég öreg már, nem értem, mért nem megy nyugdíjba. És kövér is, nehezen mozog. Tömszierzsinek nevezték el a nagyobbak, de mi, fiúk, csak Bajuszmacának hívjuk egymás közt, mert olyan jó kis bajsza nő időnként. Haragszom rá, mert undok és kőszívű. Egyszer tíz oldalon át kellett körmöljem, hogy „egymás között”, mert „egymás közt” írtam. És a szépírás miatt mindig kaptam a vonalzóval a körmömre, merthát a szépírás az sehogy se megy nekem. A múltkor meg a fiúkkal fociztunk az udvaron, s elkobozta a labdánkat. Pedig aznap jól támadtunk, és éreztem, gólt tudnék rúgni én is. Azt mondta, túl hangosan játszunk, ez nem játszótér. Bezárta a szekrénybe, és lelakatolta. Már régóta bosszút akarok állni a tanító nénin.

Aznap reggel is el kellett énekelni a himnuszt, mert a himnusszal kezdődött a nap. Bajuszmaca idegesen csapkodott, csak úgy feszült vaskos karján a tigrismintás blúz. Azt mondta, nehogy valakinek eszébe jusson belefirkálni a tankönyvekbe, főleg nem ráfirkálni Ceaușescu elvtárs, szeretett kondukátorunk képére. Még viccből sem. Mert az megrovással jár. Így mondta: megrovással. Nem pontosan tudtuk, az mit jelent, de gondoltuk, hogy nem jót.

A szünetben kiszivárgott, hogy az egyik felsős osztályban valaki bajuszt rajzolt a tankönyvben Ceaușescu bácsi orra alá, és valamiért nagy cirkusz kerekedett ebből. Hallottuk az igazgató bácsi ordítózását a tanáriból.

Nagyapámtól nemrég kaptam egy fekete kariókat. Láttam, hogy szeretek firkálni, rajzolgatni, hát meglepett vele. Magamnál hordtam a táskám rejtett zsebében, de még sosem rajzoltam vele, vártam a megfelelő pillanatot. Nem is szóltam róla senkinek. Ha majd jól sikerül egy rajzom, neki mutatom meg először, gondoltam.

Az utolsó órát nem Bajuszmaca tartotta, mert énekóra volt. Az énektanár nem volt túl szigorú. Ma sem kellett szolmizálni, inkább csak énekeltünk. A Repülj, te lángoló, tűzszínű zászlót nagyon szeret-

tük, csak úgy zengett az osztályterem a dalunktól. Talán egy kis bátorságot is kaptam tőle.

Istenem, már a cuccainkat csomagoljuk. Nem akarok utolsó maradni, kislisszolok a mosdóba, és megvárom, míg mindenki elmegy. A fiúknak nem fog feltűnni, ha nem jövök, ma épp edzésre rohannak.

Óvatosan visszatípegek a IV. B-be. Csend van. Talán először látom így az osztálytermünket, ilyen csupaszon, árván. Szemben, a katedra fölött Ceaușescu bácsi mosolyog a falon. A torkomban dobog a szívem. Sietnem kell. Előveszem a kariókat. Ha a katedrára lépek, ott maradhat a nyomom. Hamar kitepek két dupla lapot az énekfüzetemből, rá a székre, majd az asztalra, és hopsz, fellépek. Kinyújtózom a kariókéval, épphogy felérem. Félő, hogy megcsúszom. Jókora bajuszt kanyarítok Ceaușescu orra alá. Aztán uzsgyé, meg uccu neki, vesd el magad, szaladok kifelé az iskolából, de még a világból is. Útközben a kariókat a Marosba dobom. Nagyapám cinkos mosolyát látom a habok felett. Nem haragszik.

Másnap reggel Tömzsierzsi lesújtva ül a katedránál. Könnyektől maszatos arcát még csak el se takarja. Csak sír és sír.

TEMETÉSI HAJCIHÓ

A mi családukban évszázadok óta nem volt temetés. Most is úgy tűnt, nagyapánk örökké akar élni. De valahogy mégiscsak betoppant végre a Kaszás, megkoronázta az enyészet komótos, kitartó munkáját. Nem csoda, hogy meg akartuk adni a módját. Ki tudja, hány évtized, míg újra lehetőségünk lesz koreografálni. Megválasztani a helyet, a kellékeket, a díszletet, a szertartás apró-cseprő részleteit, elhelyezni a rokonok és földiek mindahányát az őket megillető helyre.

Csakhogy nem egy dudás volt ám a családi csárdában. Minimum kettő. Főként nagyapa két leánya. Mintha a színdarabot nem egy rendező, hanem két feldúlt néember igazgatná, bajosan vergődtek zöld ágra. Milyen fából legyen a láda? És milyen színű? Ha egyáltalán a húsvér földelés és nem a hamvasztás mellett döntenek. Milyen szöveg

kerüljön a koszorúkra, és milyen betűtípussal írják? Gerbera legyen vagy szegfű? (Jó lesz a szegfű, úgymint másnap lelopják a sírról!) Ki kínálgassa a pálinkát meg a kalácsot? És mit meséljenek a papnak a prominens professzor úr életéről, akinek a szakma volt a mindene? Az egyik zárt koporsót akart, a másik richtig, hogy nyitottat. Lássák csak a népek a vén zsupori képét, ha egyáltalán eljön valaki a temetésére! – ordította anyám magából kikelve. És szokják a látványt az unokák is! Úgysem láttak halottat, csak filmen. Igenis, hozzátartozik a rítushoz! Apám alig tudta lecsillapítani, úgy begerjedt. Hagyd, az öcséd majd intézi! – mondta szelíden. Mégiscsak ő a férfi a házban. De hát a nagybátyánk, szegény, alig jutott szóhoz a két zsémbes nővére mellett. Ő jött az ötlettel, hogy a négy fiúunoka vigye a koporsót a vállán. Na, ebben végre egyetértettek. Cipeljék csak, szokják, úgymint elég terhet rakott rájuk az életével! – morogta anyám a bajsza alatt. De ezt csak én hallottam. Ennek mondjuk a sírásók is örültek, addig is elszívhatnak egy cigarettát, nem ők kell lavírozzanak a koporsóval a sárban.

Nagyanyánk szegény csak kapkodta a fejét, még ki se tudta sírni magát rendesen. A tányérokat meg az eszcájgokat számolgatta, hogy elég lesz-e, ha mindenki eljön. Meg a tiszta ágyneműt.

Aztán itt voltunk mi heten, unokák. Nem sok közünk volt a nagyapánkhöz, nem rendített meg a halála. Talán engem egyedül, legidősebbként. Három héttel ezelőtt nekem ajándékozta a hegedűjét. Muzsikáltunk is egyet közösen. Aznap este mintha erőre kapott volna, derűsen duruzsolt a szájharmonikája.

Elővettem hát a hegedűt, és a pap kissé álszent prédikációja után a koporsó köré álltunk heten, és igenis elénekeltük a nótáját:

*„Ha meghalok, jóanyám, zöld erdőbe vigyetek,
egyenest a tölgyfa alá tegyetek,
nem kell szóljon nékem a gyászos harang,
fejem fölött, jóanyám, sírni fog egy vadgalamb.”*

A szüleink nagyanyát támogatták. S tán észre se vették, évszázadok óta először összeborulva dúdolták nagyapa dalát.

*Hegedűs 2 László: A növény is nő, 2021
(80 x 57 cm, digitális nyomat)*